

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 มุ่งให้เด็กมีพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล และได้กำหนดสาระการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาการเด็ก ให้เป็นที่สมบูรณ์ ทั้งนี้ สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการ และ คุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี จะเป็นเรื่องราว เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัวและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กที่มี โอกาสใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งแวดล้อมที่เด็กสนใจ จะไม่นับเนื้อหา การท่องจำ ในส่วนเกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการ ทักษะที่สำคัญและ จำเป็นสำหรับเด็กเช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา ทักษะคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นต้น รวมถึงประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้าน สติปัญญา การคิด การใช้ภาษา การสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบ จำนวนมิติสัมพันธ์และ เวลาเป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ 2546: 35 - 38)

คณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนและต้องใช้เสมอ เด็ก สนใจการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตั้งแต่เล็ก เด็กประเมินขนาดได้ เด็กเริ่มสนใจใหญ่เล็ก และสามารถ สื่อกับเพื่อน และผู้ใหญ่ได้ ดังนั้นในการเรียนปฐมวัยศึกษา เด็กสามารถเรียนคณิตศาสตร์ได้แต่ การเรียนคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยแตกต่างจากการเรียนคณิตศาสตร์ของเด็กระดับ ประถมศึกษา ดังที่ (กุลยา ตันติผลาชีวะ อ้างถึงใน Brewer, 1995 : 246 - 247) และสอดคล้องกับ เพ็ญจันทร์ เกษมประเสริฐ (2542 : 70) ที่ได้กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมทางด้านคณิตศาสตร์ ให้กับเด็กปฐมวัยมีความสำคัญมาก เพราะเป็นการเตรียมให้เด็กมีความพร้อม คือ การให้เด็กได้รับ ประสบการณ์อย่างเพียงพอเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ที่จะช่วยสร้างความมั่นใจในความสามารถของตน ที่จะคิดและใช้เหตุผลในสถานการณ์คณิตศาสตร์ที่เป็นกิจกรรมในชีวิตประจำวัน การเตรียมความพร้อมจึงควรเน้นการทำกิจกรรมคณิตศาสตร์ที่เป็นรูปธรรม เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

การลงมือปฏิบัติจริง มีการใช้สื่อที่หลากหลาย เพราะเด็กปฐมวัยจะไม่เรียนรู้คณิตศาสตร์โดยการบอกเล่า แต่จะสร้างความรู้และทำความเข้าใจจากประสบการณ์ของตนเอง ความรู้ความสามารถนี้ เราสามารถฝึกฝนกับวัย สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองและเป็นไปตามธรรมชาติที่สุด ทั้งจาก เหตุการณ์จริงในชีวิตประจำวันและรวมไปถึงกิจกรรมที่ครูจัดเตรียมอย่างเหมาะสม จึงจะช่วยให้ เด็กได้รับความสำเร็จในการเกิดความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ยิ่งขึ้น ดังที่ นิติยา ประพุดติกิจ (2542 : 3) ได้กล่าวว่าคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นประสบการณ์ที่ครูจัดให้แก่เด็กซึ่งนอกจากจะ อาศัยสถานการณ์ ในชีวิตประจำวันของเด็กเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับคณิตศาสตร์แล้วยังจะต้อง อาศัยการจัดกิจกรรมที่มีการวางแผนและเตรียมการอย่างดีจากครูด้วย ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้ ค้นคว้า แก้ปัญหา เรียนและพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ มีทักษะและความรู้ทาง คณิตศาสตร์ ที่เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาที่สูงขึ้น และใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ได้จัดการศึกษาโดยยึดหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นแนวในการจัดการเรียนการสอน จัดในรูปแบบพัฒนาการ มุ่งเน้น การจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กได้เกิดพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา เหมาะสมตามวัยและความแตกต่าง ระหว่างบุคคล โดยไม่เน้นให้เด็กต้องมีความสามารถในการอ่านออก เขียน คิดเลขได้ ดังที่ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551 : 12) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยแบบเน้นพัฒนาการ หรือแบบเตรียม ความพร้อมเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ให้ความสำคัญกับพัฒนาการของเด็ก ซึ่งได้รับการ พัฒนาการมาตั้งแต่เริ่มมีการศึกษาอนุบาลของเฟรเดอริก หลักการสำคัญของรูปแบบคือ เป็นการ จัดการศึกษาปฐมวัยที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างครอบคลุมทุกด้านทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและ สติปัญญา โดยแต่ละประสบการณ์ที่เด็กได้รับมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน และเป็นไปตามความ แตกต่างของเด็กแต่ละบุคคลทั้งชีวภาพ สังคมและวัฒนธรรม โดยเด็กต้องได้เรียนจากประสบการณ์ ตรงและบริบทของชุมชน แต่เนื่องจากทางโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ยังขาดชุด เตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์เรื่อง “การเปรียบเทียบ” ที่สัมพันธ์กับเรื่องที่นักเรียนสนใจเรียน และเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และแบบฝึก หรือชุด เตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย ที่มีวงจำหน่ายทั่วไป ล้วนช่วยเสริมสร้าง ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ให้กับเด็ก แต่ไม่เกี่ยวข้องในเรื่องราวที่เด็กสนใจอยากเรียนรู้ตาม แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ถ้าหากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ แผนกอนุบาล ได้มีชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การเปรียบเทียบ” จะสามารถช่วยให้เด็กได้มีทักษะพื้นฐานที่ดีในด้านคณิตศาสตร์ โดยสอดคล้อง กับเรื่องที่เด็กให้ความสนใจเรียนตามแผนการจัดประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์ ได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความพร้อมในการเรียนรู้ทางด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย จึงได้พัฒนาชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การเปรียบเทียบ” ระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์สูงขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้ชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การเปรียบเทียบ” ระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2.2 เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้เนื้อหาและชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การเปรียบเทียบ” ระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

3. ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ เด็กปฐมวัย อายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 46 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นเด็กปฐมวัย อายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 จำนวน 22 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การเรียนรู้เนื้อหาด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การเปรียบเทียบ” ได้เรียนรู้ผ่านการจัดประสบการณ์ตามหน่วยการเรียนรู้ และชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ โดยแยกเป็นหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 8 หน่วย ได้แก่

หน่วยที่ 1 สิ่งของเครื่องใช้ เปรียบเทียบขนาด ใหญ่-เล็ก

หน่วยที่ 2 สิ่งของเครื่องใช้ เปรียบเทียบสัดส่วน สั้น - ยาว

หน่วยที่ 3 สัตว์เลี้ยงแสนรัก เปรียบเทียบสัดส่วน อ้วน - ผอม

หน่วยที่ 4 สิ่งมีชีวิต เปรียบเทียบสัดส่วน สูง - เตี้ย

หน่วยที่ 5 ดอกไม้แสนสวย เปรียบเทียบจำนวน มาก - น้อย

หน่วยที่ 6 ผักคิมิประโยชน์ เปรียบเทียบน้ำหนัก หนัก - เบา

หน่วยที่ 7 การคมนาคม เปรียบเทียบตำแหน่ง ไกล - ใกล้

หน่วยที่ 8 โลกของแมลง เปรียบเทียบตำแหน่ง หน้า - หลัง

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

ชุดเตรียมความพร้อม หมายถึง ชุดการสอนหรือชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การเปรียบเทียบ” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องตามหน่วยการเรียนรู้ ที่เด็กสนใจ

คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง ทักษะพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ เกี่ยวกับเรื่อง “การเปรียบเทียบ”

การเปรียบเทียบ หมายถึง ความสามารถในการสังเกตเพื่อรู้รายละเอียด สามารถ จำแนกความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งของตามที่กำหนด หรือวัดโดยประมาณในเรื่องต่อไปนี้

1. เรื่องขนาด ได้แก่ ใหญ่ - เล็ก
2. เรื่องสัดส่วน ได้แก่ สั้น - ยาว , อ้วน - ผอม , สูง - เตี้ย
3. เรื่องจำนวน ได้แก่ มาก - น้อย
4. เรื่องน้ำหนัก ได้แก่หนัก - เบา
5. เรื่องตำแหน่ง ได้แก่ ไกล - ใกล้ , หน้า - หลัง

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้เนื้อหาและชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การเปรียบเทียบ”

เด็กปฐมวัย หมายถึง นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2/1 อายุ 4-5 ปี จำนวน 22 คน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การเปรียบเทียบ” ระดับชั้นอนุบาล 2
2. ได้พัฒนาความสามารถด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การเปรียบเทียบ”
3. ได้แนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยในการพัฒนาความสามารถด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การเปรียบเทียบ”

